Ἔτος 17ον — Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ τῇ 2 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1903 — Ἀριθ. 766

Ἐφημερὶς τῶν Κυριῶν

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ
ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΚΥΡΙΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν Δρ. 5
Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν Φρ.χ. 8

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ
27-ὁδος Πανεπιστημίου-27

Γραφεῖον ἀνοικτὸν καθ' κάστην ἀπὸ 10—12 π. μ.

Πᾶσα παρατήρησις ἐπὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου γίνεται δεκτὴ μόνον ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς
Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν

Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ δὲ παρ' ἅπασι τοῖς κ.κ. ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

Σώματα πλήρη παρελθόντων ἐτῶν εὑρίσκονται παρ' ἡμῖν καὶ παρ' ἅπασι τοῖς κ.κ. ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

Δι[illegible] τὰ ἀνυπόγραφα ἄρθρ εὐθύνεται ἡ συντάκτις αὐτῶ
Κ[ας] ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

Τὰ πεμ[illegible]ὑμενα ἡμῖν χειρόγραφα δημοσιευόμενα ἢ μὴ δὲ ἐπιστρέφονται. — Ἀνυπόγραφα καὶ μὴ δηλοῦντα τὴν διαμονὴν τῆς ἀποστελλούσης δὲν εἶν δεκτά. - Πᾶσα ἀγγελία ἀφορῶ εἰς τὰς Κυρίας, γίνετα δεκτή

Αἱ μεταβάλλουσαι διεύθυνσιν ὀφείλουσι ν' ἀποστέλλωσ γραμματόσημον 50 λεπτῶ πρὸς ἐκτύπωσιν νέας ταινίας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀπό τό ταξείδι μου. Κόσμος ἀθανάτων. — Αἱ γυναῖκες εἰς τό Ἀντιαλκολικόν Συνέδριον (ὑπό δος Εἰρήνης Νικολαΐδου). — Τό γυναικεῖον ζήτημα ἐπιθάλλεται (διάλεξις τῆς δόκτορος νομικοῦ δος Ἀννέτας Aug-Spurg (κατὰ μετάφρασιν τῆς δος Μαρίας Πινέλη)—Ἡ Τρισεύγενη τοῦ κ. Παλαμᾶ —Γυναικεία κίνησις. — Ἀλληλογραφία. — Συνταγαί — Εἰδοποιήσεις.— Ἐπιφυλλίς.

ΑΠΟ ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙ ΜΟΥ

ΚΟΣΜΟΙ ΑΘΑΝΑΤΩΝ

Βεβαίως ὅλοι οἱ ἐκλεκτοί, ὅλαι αἱ δόξαι τοῦ κόσμου καὶ ὅλαι αἱ μεγαλοφυΐαι συνηντήθησαν εἰς τὸ Βατικανόν, εἰς τὸ Κολοσσαῖον τοῦτο τοῦ χριστιανισμοῦ, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν πλέον ἐξιδανικευμένην γλῶσσαν τῆς τέχνης διηγεῖται τὴν ὡραίαν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος.

Καὶ μόνον ἕν πρᾶγμα δὲν λέγει καὶ μόνον μίαν ἱστορίαν λησμονεῖ, τὴν ἀληθῆ, τὴν πραγματικὴν ἱστορίαν τοῦ χριστιανισμοῦ, τὴν ἀληθῆ καὶ πραγματικὴν ἱστορίαν τῶν ἀρχηγῶν τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἐκκλησίας, τῶν Παπῶν τῆς Ρώμης καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Οὔτε ὁ Ἅγιος Πέτρος, οὔτε ὁ Ἅγιος Παῦλος, οὔτε ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος, ὁ πρῶτος χριστιανὸς αὐτοκράτωρ, οὔτε ἡ Παναγία, οὔτε ἡ πολυπληθὴς χορεία τῶν μαρτύρων καὶ τῶν Ἁγίων, οὔτε κανεὶς Πάπας ἀπὸ τοῦ πρώτου θεμελιωτοῦ αὐτοῦ Ἰουλίου τοῦ II μέχρι τοῦ Λέοντος τοῦ XIII ἀναζοῦν εἰς τὸ Βατικανόν ἀληθινοί, ὅπως ἦσαν καὶ ἔζησαν καὶ ἔδρασαν.

Ὁ Ἅγιος Πέτρος, ὁ ὁποῖος ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Νέρονος ἐδίδασκεν εἰς τὴν Ρώμην τὸν χριστιανισμόν, ἀφανὴς καὶ ἄσημος καὶ ταπεινὸς τόσον, ὥστε μόνον μὲ τὸν ὄχλον νὰ συναναστέφηται καὶ εἰς τὸ μέσον αὐτοῦ νὰ ζῇ, ὑποβαλλόμενος εἰς κάθε στέρησιν καὶ κακουχίαν, ἁπλοῦς καὶ ἀφελὴς καὶ ταπεινόφρων, διώκτης ἀμείλικτος τοῦ πλούτου καὶ τῶν τιμῶν καὶ τῆς πολυτελοῦς ζωῆς τῶν μεγάλων καὶ ἰσχυρῶν, ἀναζῇ εἰς τὸ Βατικανὸν μέσα εἰς χλιδὴν καὶ πολυτέλειαν, ἡ ὁποία τὸν κάμνει ἐντελῶς ἀγνώριστον.

Ἡ Παρθένος, ἡ ἁπλῆ καὶ ἀφελὴς τῶν Ἰουδαίων, περὶ τοῦ κάλλους τῆς ὁποίας κανεὶς σύγχρονός της δὲν ὁμιλεῖ, ἡ ὁποία δὲν ἐφαντάσθη ποτὲ ὅτι ἠμποροῦσε νὰ θέλξῃ καὶ νὰ γοητεύσῃ μὲ τὴν χάριν καὶ τὴν ἁρμονικήν της ὡραιότητα, ἡ ὁποία προωρισμένη διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κυρίου, ἠγνόει κάθε ματαιότητα καὶ κάθε φιλαρέσκειαν τῆς κοσμικῆς ζωῆς, εἰς τὸ Βατικανὸν εἶνε ἡ ὡραία μεταξὺ τῶν ὡραίων καὶ ἡ γοητευτικὴ καὶ ἡ φιλάρεσκος καὶ ἡ πολυτελής.

Ὁ μικρὸς Ἰησοῦς, τὸ ἅγιον Παιδίον, Ὦ! δι' αὐτὸ πλέον ὅ,τι καὶ ἂν λεχθῇ εἶνε ὀλίγον καὶ ἀδυνατεῖ νὰ πλησιάσῃ τὴν πραγματικότητα. Δὲν ὑπάρχει ἔρως μικρὸς ἀπὸ τοὺς πολυπληθεῖς πτερωτοὺς τῆς Ἀφροδίτης υἱούς, δὲν ὑπάρχει βρέφος Ἱσπανικῆς ἢ Κιρκασιαῆνς καλλονῆς, δὲν ὑπάρχει πλάσμα ἀνθρώπινον, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ ἐσυνδιάσθησαν ὅλαι αἱ ἁρμονίαι τῶν γραμμῶν καὶ αἱ ἁβρότητες τῶν χρωμάτων καὶ αἱ ἁπαλότητες τοῦ σχήματος, ὅσον εἰς τὰ ἀπειροπληθῆ μικρὰ ἀντίτυπα τοῦ μέλλοντος ἱδρυτοῦ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας.

Ἀλλὰ καὶ τὰ σμήνη τὰ ἀπειράριθμα τῶν Ἁγίων καὶ τῶν Μαρτύρων, ἄνδρες ὥριμοι καὶ ἔφηβοι ἀδιακρίτως καὶ γυναῖκες πάσης ἡλικίας, ὅλοι καὶ ὅλαι ὑποβάλλονται εἰς τὰ μαρτύρια καὶ τὰ βασανιστήρια μὲ τόσην χάριν καὶ τόσον κάλλος καὶ τόσην ἀκμὴν ὑγείας καὶ θαλερότητος, ὥστε νὰ καταντᾷ ἀπίστευτον, ὅτι ἔζησαν ὡς καλοὶ χριστιανοί, νηστεύοντες καὶ προσευχόμενοι, εἰς κακουχίας καὶ στερήσεις καὶ περιφρόνησιν τοῦ σώματος, ὁποίας μᾶς τὰς περιγράφουν οἱ ἱστορικοὶ τῶν χρόνων ἐκείνων.

Καὶ οἱ Πάπαι ὁ Ἀλέξανδρος καὶ Καῖσαρ Βόργιας καὶ

Ἰούλιος Β καὶ ὁ Λέων Ι καὶ ὁ Παῦλος καὶ οἱ ἄλλοι ἱδρυταὶ τοῦ Βατικανοῦ, εἰς τὴν αὐστηρὰν καὶ ἐπιβλητικὴν μορφήν των, κάθε ἄλλο φαίνονται παρὰ ὅτι ἦσαν πραγματικῶς, ἄνθρωποι φιλήδονοι καὶ σκαιοὶ καὶ τυραννικοί, ἄνθρωποι τόσον ὀλίγον χριστιανοί, ὥστε καὶ εἰς αἱματηροὺς πολέμους νὰ ἀπεκδύωνται καὶ γυναικωνῖτας ὅλους νὰ συντηροῦν καὶ τοὺς ἐχθροὺς καὶ ἀντιθέτους των εἰς τὰ φρικτότερα νὰ ὑποβάλουν μαρτύρια.

Τώρα πῶς συμβαίνει, ὥστε ἡ ἀλήθεια ἀκριβῶς νὰ ἀποκρύπτεται εἰς τὴν περίοδον τῆς ἱστορίας ἐκείνης, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἀνθρωπότης ἠγωνίσθη καὶ ἐμαρτύρησεν ὑπὲρ αὐτῆς, εἰς τὴν περίοδον καθ' ἣν ἀνήχθη εἰς περιωπὴν θρησκείας, εἰς τὴν περίοδον, καθ' ἣν ὑπεραμυνόμενος αὐτῆς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὑπέστη πᾶσαν ταπείνωσιν, μέχρι καὶ τοῦ θανάτου ἀκόμη.

Ἡ ἀλήθεια δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἶναι παρὰ ὡραία, φαίνονται ὡς νὰ ἀπαντοῦν ὅλοι οἱ μεγάλοι διδάσκαλοι τῆς Ἀναγεννήσεως, ὅλοι αὐτοὶ οἱ φανατικοὶ χριστιανοί, οἱ ποιητικῇ ἀδείᾳ μεταφέροντες τὸν Ὄλυμπον εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ Πάνθεον τοῦ Φειδίου καὶ τοῦ Πραξιτέλους εἰς τὰς χριστιανικὰς ἐκκλησίας τῆς ἐποχῆς των.

Ἡ ἀλήθεια δὲν εἶναι δυνατόν, ὅταν ἐξυψοῦται μέχρι τῆς θεότητος, νὰ εἶναι περιτυλιγμένη μέσα εἰς σκοτεινὰ ῥάσα καὶ νὰ πλανᾶται μέσα εἰς γυμνὰς τρώγλας καὶ νὰ κρύπτεται ὡς τὸ κακὸν καὶ ἄσχημον εἰς τὰ ἄδυτα τῆς γῆς. Ἡ ἀλήθεια πρέπει νὰ λάμψῃ εἰς τὸ φῶς τὸ ἄπλετον καὶ τὸ γεννᾶιον καὶ νὰ περιβληθῇ ἀλουργίδας βασιλικὰς καὶ νὰ παρασταθῇ ὑπὸ μορφὰς γραφικὰς καὶ σχήματα ὡραῖα καὶ νὰ ἀποπνέῃ ὅλην τὴν χάριν καὶ τὴν γοητείαν καὶ τὴν ἕλξιν τὴν θαυβοῦσαν διὰ νὰ προσηλυτίσῃ ὁπαδοὺς καὶ νὰ ἀντιτάξῃ ἀντίστασιν γενναίαν εἰς τὴν ὡραίαν θρησκείαν τῆς ὕλης.

Ἰδοὺ πῶς συγχωρεῖται τὸ ψεῦδος τῶν μεγάλων διδασκάλων, οἱ ὁποῖοι ἀνέλαβον νὰ διηγηθοῦν τὴν ἱστορίαν τοῦ χριστιανισμοῦ μέσα εἰς τὸ Πάνθεον τοῦ Βατικανοῦ. Οἱ μέγιστοι καὶ σημαντικώτεροι μεταξὺ τούτων ὁ Ραφαὴλ καὶ ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος κατηνάλωσαν τὴν ζωήν των ὅλην εἰς τὸ μέγα καὶ ὡραῖον τοῦτο ψεῦδος, εἰς τὴν σύλληψιν καὶ ἀπεικόνισιν ἑνὸς χριστιανισμοῦ φανταστικοῦ, ὡραίου, ὄχι μόνον ὡς ἰδέα, ἀλλὰ καὶ ὡς σχῆμα καὶ ὡς χρῶμα καὶ ὡς ἀκμὴ καὶ ὡς μορφή.

Ἡ ζωὴ τῶν χρόνων ἐκείνων ὑπέθαλψε πολὺ τὸ αἴσθημα τοῦτο εἰς τὰς καλλιτεχνικὰς ψυχὰς τῶν διδασκάλων τῆς ἀναγεννήσεως. Ἡ φυσικὴ ζωή, μεθ' ὅλην τὴν πίεσιν τοῦ χριστιανισμοῦ, εὑρίσκετο ἀκόμη εἰς τὴν ἀκμήν της καὶ αἱ μεταφυσικαὶ θεωρίαι δὲν εἶχαν ἀκόμη ριζωθῆ τόσον εἰς τὰ πνεύματα, ὥστε νὰ παραμελῆται τὸ φυσικὸν κάλλος καὶ νὰ περιφρονῆται ἡ ὑγεία καὶ ἡνεότης καὶ ἡ ἰσχύς. Αἱ Ρωμαϊκαὶ παλαίστραι καὶ αἱ θέρμαι καὶ τὰ ἀμφιθέατρα μεθ' ὅλην τὴν θρησκευτικὴν μεταρρύθμισιν ἐβροντοφώνουν ἀκόμη τὴν λατρείαν καὶ τὸν θρίαμβον τῶν ὡραίων σωμάτων καὶ τὰ μαρμάρινα καὶ χαλκᾶ ἀγάλματα ἀνθρώπων καὶ θεῶν ὡργιοῦσαν ἀκόμη εἰς κάθε βῆμα καὶ εἰς κάθε σημεῖον ὑπὸ τὸν ἥλιον, αὐτὴ δὲ ἡ ζωὴ τῶν ἀγώνων καὶ καθημερινῶν ἀντεγκλήσεων, αὐτὴ ἡ ζωὴ τῆς ἐπικρατήσεως εἰς τὴν κοινωνικὴν βιοπάλην, αὐτὴ ἡ ζωὴ τῆς αὐτοσυντηρήσεως καὶ τῆς αὐτοδικίας, καθ' ἣν νόμος ἦτο ἡ δύναμις τοῦ ἰσχυροτέρου, ἐπέβαλε τὴν περιποίησιν τοῦ σώματος, εἰς τοιοῦτο σημεῖον, ὥστε οἱ καλλιτέχναι νὰ ἀνδροῦνται μέσα εἰς περιβάλλον δημιουργηθὲν ἀπὸ τὸν ἐθνισμόν.

Δι'αὐτὸ προτίστως ἴσως ἐν τῷ Βατικανῷ τὸ παρεκλήσιον τοῦ Πάπα Σίξτου Capella Sixtina καὶ ὡς ἀρχιτεκτονικὴ καὶ ἰδίως ὡς ζωγραφική, μὲ στέγην καὶ τοιχογραφίας τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου εἴτε εἰς τὴν παράστασιν τῆς ΔευτέραςΠαρουσίας, εἴτε εἰς τὰς εἰκόνας τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης δίδει τὴν ἰδέαν γιγαντομαχιῶν μᾶλλον ἐθνικῶν καὶ παραστάσεων ἐκ τοῦ βίου τῶν Τιτάνων καὶ τῶν Κυκλώπων τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς μυθολογίας.

Ποτέ μου δὲν θὰ λησμονήσω τὴν ἐντύπωσιν, ἣν μοῦ ἐπροξένησεν ἡ τοιχογραφία τῆς Δευτέρας Παρουσίας κατὰ τὰς ἐξ συνεχεῖς ἡμέρας, κατὰ τὰς ὁποίας τακτικὰ ἐπεσκεπτόμην τὴν Σιξτίναν. Τὸ πρῶτον αἴσθημα ἦτο μία ὑπερτάτη καὶ ἰσχυρὰ κατάπληξις ἡνωμένη μὲ φόβον, μὲ ἀνησυχίαν, κάτι παρόμοιον πρὸς ὅ,τι αἰσθανόμεθα ὅταν μικρὰ καὶ ἀσθενικὰ παιδιὰ εὑρεθῶμεν πρὸ τρομερῶν θεαμάτων, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ παιδικὴ φαντασία ἀποδίδει ὑπερφυσικὰς ἰδιότητας.

Τὸ πλῆθος τῶν μορφῶν, τὰ πελώρια σώματα, οἱ ἐξοιδημένοι μῦς οἱ τένοντες γερόντων καὶ νέων ἀδιακρίτως, οἱ θώρακες μὲ τὰ τριχωτὰ στήθη, οἱ βραχίονες οἱ Ἡράκλειοι, αἱ πυγμαί, αἱ ὁποῖαι καὶ θηρία ἠμποροῦν νὰ φονεύσουν, τὰ ὄργια ἐκεῖνα τῶν γυμνῶν σαρκῶν, τῶν ἡλιοκαῶν κατὰ τὸ πλεῖστον, αἱ ὁποῖαι βροντοφωνοῦν τὴν ἀκμὴν τῆς σωματικῆς ζωῆς τὸ σύνολον αὐτὸ μὲ μετέφερεν εἰς ἕνα κόσμον ἄλλον, ἐντελῶς ξένον μὲ τὸν ἰδικόν μας, ἀλλὰ καὶ ἐντελῶς φοβερόν.

Τὴν δευτέραν ἡμέραν τῆς ἐπισκέψεώς μου, ὅπου εἶχα ὀλίγον συνηθίσει μὲ τὸ γιγάντιον αὐτὸ θέαμα, ἤρχισα νὰ ζητῶ, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ ὁδηγοῦ μου, τὴν ἔννοιαν καὶ τὸ σύμβολον τῆς θαυμασίας αὐτῆς συνθέσεως. Τί ἔλεγαν ὅλα αὐτὰ τὰ σώματα, τὰ ὁποῖα ἐδῶ μὲν ἐπάλαιαν καὶ ἠγωνίζοντο καὶ ὑπέθετέ τις ὅτι θὰ ἐμυκῶντο ὡς λέοντες καὶ θὰ οὔρλιαζαν ὡς τίγρεις, ἐκεῖ δὲ ὅσον τὰ παρηκολούθει τις ὑψηλότερα, ἐφαίνοντο ὡς νὰ ἐξῆλθαν ἀπὸ πάλην καὶ ἀπὸ ἀγῶνα καὶ κάθιδρα ἀκόμη καὶ χωρὶς νὰ λάβουν καιρὸν νὰ ξεκουρασθοῦν ἀπελάμβαναν τὴν εὐχαρίστησιν ὅτι ὁ ἀγὼν ἐτελείωσε καὶ εἶχαν ἐξέλθει μὲ τὸ γέρας τῆς νίκης.

Θὰ φανῇ ἴσως περίεργον πῶς δὲν κατώρθωσα νὰ ἀντιληφθῶ καὶ νὰ ἀνακαλύψω παρὰ μόνον τὴν τρίτην ἡμέραν τῆς ἐπισκέψεώς μου ἐν τῷ μέσῳ ὅλων αὐτῶν τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Ἕνα Χριστόν, ὄχι χλωμόν, ὄχι φέροντα στέφανον μαρτυρικόν, ὄχι ἐσταυρωμένον ὡραῖον Ἰουδαῖον μὲ τὸ ἐπίμηκες γένειον καὶ τὰ μελαγχολικὰ μαῦρα ματια, ἀλλὰ ἕνα ρωμαλέον ἔφηβον, κάτι ὡς Ἄρην καὶ ὡς Ἀπόλλωνα μαζή, ὁλόγυμνον σχεδόν, μὲ πόδας, οἱ ὁποῖοι ἐφαίνοντο ἕτοιμοι νὰ συντρίψουν ὅ,τι θὰ εὑρίσκετο ἐμπρός των, μὲ μίανἐπιτακτικὴν τῆς χειρὸς κίνησιν, μὲ μίαν τῆς μορφῆς ἐπιβλητικὴν ἔκφρασιν ὡς νὰ ἔλεγεν εἰς ὅλην ἐκείνην τὴν συνάθροισιν τῶν γιγάντων; Ἔ! σεῖς ἐδῶ, καλῶς ἤλθατε. Καὶ σεῖς ἐκεῖ κάτω κρημνισθῆτε, ξεκουμπισθῆτε, δὲν ἔχετε πλέον τίποτε νὰ ἐλπίζετε. Σύντομον, συνοπτικὸν εἰς τὰς διαδικασίας του, μὲ φωνὴν ἰσχυράν,

βροντεράν, χωρὶς ἔρρινα διδάγματα καὶ δασκαλικὰς νουθεσίας. Ἕνα Χριστόν, εἰς τὸ πλάϊ τοῦ ὁποίου λεπτοφυὴς καὶ δειλὴ ἀκόμη καὶ συνεσταλμένη προβάλλει ἡ μητρικὴ μορφὴ τῆς Παναγίας, ἐσὰν νὰ ἐκπλήττεται διὰ τὴν τιμητικὴν θέσίν, τὴν ὁποίαν ἔχει ἐκεῖ. Ἐνῷ παρὰ κάτω ἡ δυστυχισμένη ἡ Εὔα τῶν Ἑβραίων, ρωμαλέα αὐτὴ μὲ τὴν πρωτογενῆ ὡραιότητα τῶν τότε γυναικῶν προσπαθεῖ νὰ σώσῃ μίαν ἄλλην γυναῖκα, ἡ ὁποία σύρεται εἰς τὸν κατήφορον τῆς Κολάσεως.

Ἡ Εὔα αὐτὴ ἀναντιρρήτως δὲν εἶναι ἡ Εὔα τῆς Γραφῆς, ἡ ὁποία ἐπλάσθη ἀπὸ μίαν πλευρὰν τοῦ Ἀδάμ, ἑνὸς Ἀδάμ, ἐκθέτοντος ὁλόγυμνον τὸ ἀθλητικὸν γῆράς του ὡς πρωτογενοῦς ἀνθρώπου καὶ Πατριάρχου εἰς τὴν ἀθάνατον αὐτὴν τοιχογραφίαν. Οὔτε φύλα συκῆς διὰ τὴν γυμνότητα τούτου, οὔτε πέπλοι καὶ χλαμύδες, νομίζω, δι' ἐκείνην. Τὰ σώματα αὐτὰ καὶ εἰς τὸ γῆρας ἀκόμη δὲν φοβοῦνται τὸ φῶς καὶ δὲν ἐντρέπονται τὸ ἥλιον. Οὔτε πλαδαρότητες σαρκῶν, οὔτε ρυτίδες, οὔτε στριβλώσεις καὶ κυρτώματα ὀστῶν, τίποτε ἀπὸ τὰ γνωρίσματα τῆς ἐξαντλήσεως καὶ τῆς φυσικῆς παρακμῆς. Δὲν εἶναι βεβαίως χυτὰ ὡς ἀπὸ ἀλάβαστρον, δὲν εἶναι πλαστικὰ καὶ ἀνθηρὰ καὶ εὔμορφα, ὡς ἀπαιτεῖ τὸ ἀνθρώπινον κάλλος ἡ σημερινὴ κκλλαισθησία μας· ἀλλ' εἶναι σώματα φυλῆς ρωμαλέας καὶ ἰσχυρᾶς, ἡ ὁποία ἐκυοφόρησεν, ἔθνη ἀκμαῖα, ἡ ὁποία ἔδωκε ζωὴν εἰς ὅλον τὸ γενεαλογικὸν δένδρον τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ἰουδαίας.

Τοιοῦτος Ἀδὰμ καὶ τοιαύτη Εὔα, μεθ' ὅλην τὴν προπατορικὴν ἁμαρτίαν τῆς Γραφῆς, δὲν ἠμποροῦσαν παρὰ νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸν Παράδεισον, δὲν ἠμποροῦσαν παρὰ νὰ λάβουν τιμητικὰς καὶ ἐπιφανεῖς θέσεις πλησίον τοῦ ἀναμορφωτοῦ καὶ σωτῆρος τῆς ἀνθρωπότητος.

Καὶ ἐνῷ θαυμάζω τὸ κάλλος των εἰσέρχομαι εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ γίγαντος, ὁ ὁποῖος τοὺς ἐδημιούργησε, χωρὶς νὰ φοβηθῇ τὴν ὀργὴν τοῦ Πάπα, διότι μὲ δέκα πινελιές του εἰς τὸν τοῖχον ἐκεῖνον μετέβαλλε καὶ ἠλλοίωσεν ἐντελῶς τὸ κείμενον τῆς Γραφῆς. Καὶ ἡ ὀργὴ τῶν Παπῶν τῆς ἐποχῆς του πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἦτο πρᾶγμα ὄχι ἀκίνδυνον, καὶ διὰ τὸν Μιχαὴλ Ἄγγελον ἀκόμη, ἀφοῦ, ὡς λέγεται, πλέον ἢ ἅπαξ ἤρχετο εἰς χεῖρας μαζή των καὶ ἐὰν δὲν ἐπρόφθανε νὰ ἀμυνθῇ, ἐδοκίμαζεν ἐπάνω του τὴν δύναμιν τῶν γυμνασμένων γρόνθων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἀντιπροσώπων τοῦ Θεοῦ.

Ὅπως δήποτε διὰ νὰ ἔμειναν ὡς εἶναι αἱ τοιχογραφίαι ἐκεῖναι θὰ εἰπῇ ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ Πάπαι μὲ ὅλην τὴν ἁγιότητά των εὕρισκαν συμφωνοτέραν μὲ τὰς ἰδέας των τὴν Δευτέραν αὐτὴν Παρουσίαν, παρὰ ἐκείνην τὴν ὁποίαν μᾶς παρουσιάζει ἡ Γραφή. Καὶ τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἁγίους καὶ τοὺς κολασμένους, ὅλους τοὺς ἤθελαν καὶ τοὺς ἐννοοῦσαν ρωμαλέους καὶ ἰσχυρούς, ὅπως ἦσαν καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, καὶ ἀφηνομένους νὰ νικῶνται ἐνίοτε ἀπὸ τὴν ἀκμὴν τῆς ὑγείας καὶ τὴν μέχρι γήρατος παρατεινομένην θαλερότητα. Ἴσως μάλιστα καὶ νὰ ἦσαν εὐγνώμονες εἰς τὸν Μιχαὴλ Ἄγγελον, διότι μὲ τὴν τοιαύτην μεταρρύθμισιν τῆς Γραφῆς ἄφηνε καὶ εἰς τοὺς πλέον ἁμαρτωλοὺς μεταξὺ αὐτῶν μίαν θύραν τοῦ Παραδείσου ἀνοικτήν. Τὰ σαρκικὰ παραπτώματα εἶναι τόσον συμφυῆ μὲ τὸ κάλλος καὶ μὲ τὴν ὑγείαν καὶ μὲ τὸ βράζον αἷμα μέσα εἰς σώματα γιγάντων, ὥστε οἱ Πάπαι τῶν χρόνων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοιἔζων καὶ ὀλίγον τὴν ζωὴν τῶν προκατόχων των ἀρχόντων καὶ Καισάρων Ρωμαίων, θὰ ἠσθάνοντο κάποιαν ἀνακούφισιν, ὅταν ἀντίκρυζαν τὸν Ἀδὰμ τῆς Γραφῆς μεταξὺ τῶν εὐδαιμόνων τοῦ Παραδείσου.

Ἡ πραγματικὴ ἀκμὴ καὶ ὑπεροχὴ ἀνοίγει τὸν δρόμον παντοῦ καὶ ἐκβιάζει ὅλας τὰς θύρας, ἀκόμη καὶ αὐτοῦ τοῦ Παραδείσου, φαίνεται ὡς νὰ λέγῃ ὁ Ἀδὰμ ὁ εὐρύστερνος τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου πρὸς τὸν ἱδρυτὴν καὶ χορηγὸν τῆς Capella Sixtina. Καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ὁποῖος κατὰ βάθος εἶναι προληπτικὸς καὶ εἰς στιγμὰς μονώσεως κατόπιν νυκτῶν ὀργίων καὶ κραιπάλης καταλαμβάνεται ὑπὸ τρόμου διὰ τὴν θέσιν του εἰς τὴν μέλλουσαν ζωήν, ἀνακουρίζεται καὶ παρηγορεῖται πρὸ τοῦ Ἀδάμ, ὁ ὁποῖος ἂν καὶ δὲν ἐφοβήθη τὴν ὀργὴν τοῦ Κυρίου καὶ παρέβη τὰς διαταγάς του, ὅμως ἔλαβεν ἄφεσιν τῆς ἁμαρτίας του.

ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Εἰς τὸ τελευταῖον διεθνὲς συνέδριον τοῦ Ἀλκολισμοῦ προσεκλήθησαν ὅλαι αἱ γυναῖκες αἱ ἐργαζόμενοι διὰ τὴν κατάργησιν αὐτοῦ.

Ἡ κυρία Frygg-Helenius εἶνε βεβαίως ἡ πλέον πρωτότυπος μεταξὺ τῶν γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι ἀπήντησαν εἰς τὴν πρόσκλησιν αὐτήν. Ἐλκύει τὴν προσοχὴν διὰ τῆς ἀνεξιγήτου αὐτῆς δυνάμεως, τῆς ἰδιαιτέρας εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ὑπέφεραν πολύ, καὶ οἱ ὁποῖοι διῆλθον πολλὰς δοκιμασίας μὲ ἀκλόνητον πεποίθησιν εἰς τὴν δύναμιν τῆς ζωῆς, εἰς τὴν καλοσύνην της, εἰς τὰς ψυχὰς αὐτὰς τὰς ἁγνὰς καὶ μεγάλας αἱ ὁποῖαι γνωρίζουν νὰ κρατήσουν ἄθικτον τὴν ἁπλότητα τῆς νεότητός των.

Ἡ κυρία Frygg-Helenius, διδασκάλισσα εἰς ἕνα προάστειον τῆς Helsynigber, νεωτάτη ἔλαβε τὴν θέσιν της εἰς τὴν πρώτην σειρὰν τῶν πολεμούντων τὸν ἀλκολισμόν. Λίαν αἰσιόδοξος, δὲν ἐθεώρησε δι' αὐτὴν τί τὸ ἀδύνατον· παρουσίασεν εἰς τὴν κυβέρνησιν ἕνα ἔγγραφον ὑπογεγραμμένον ἀπὸ χιλιάδας γυναῖκας, διὰ τοῦ ὁποίου ἐζήτουν τὸ κλείσιμον ὅλων τῶν πωλητηρίων τῶν οἰνοπνευματοδῶν ποτῶν. — Αὐτὸ μόνον; Καὶ ἐπέτυχε δι' αὐτοῦ τολλέχιστον μίαν δικαστικὴν ἀπόφασιν, ἡ ὁποία ἀπηγόρευε τὴν κατάχρησιν τοῦ οἰνοπνεύματος.

Χωρὶς ν' ἀπαγορευθῇ διὰ τὴν σχεδὸν ἀποτυχίαν της αὐτήν, μετεχειρίσθη ἄλλο μέσον: ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ὕπαρξιν τῶν καπηλείων, προσεπάθησε νὰ ἐμποδίζῃ τοὐλάχιστον νὰ γεμίζουν ἀπὸ πελάτας. Ἀπεφάσισε νὰ ἱδρύσῃ ἕνα κατάστημα διὰ τὸν λαόν, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ πωλοῦνται ποτά, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν οἰνόπνευμα. Τὰ μεγάλα ποτὰ δὲν τὴν ἐτρόμαζαν αὐτήν, ἡ ὁποία ἐκέρδιζε τὸ ἔτος 950 φράγ. κι' ἐζήτησε ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν νὰ τῆς δανείσῃ 56000 φραγ., τὰς ὁποίας καὶ ἔλαβε· τόσον τὸ ἔργον της καὶ ἡ πίστις της πρὸς αὐτὸ ἐνέπνεον ἐμπιστοσύνην.

Πρὸ πολλῶν ἐτῶν μεταβαίνει οὕτω ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, εἰς τὰς μεγάλας πρωτευούσας καθὼς καὶ εἰς τὰ μικρὰ χωρία καὶ προσπαθεῖ νὰ κάμῃ τὰ τέκνα καλλίτερα καὶ εὐτυχέστερα ἀπὸ τοὺς πατέρας των.

Ἡ δεσποινὶς Καρλόττα Gruy. Πρὸ εἰκοσιπέντε ἐτῶν ἡ

ζωή της δὲν εἶνε παρὰ μακρὰ ἐργασία ἀδιάκοπος, εἰς τὴν ὁποίαν ὀλίγοι ἄνδρες θὰ ἠδύναντο νὰ ἀνθέξουν. Πηγαίνει ἀπὸ τόπου εἰς τόπον διὰ νὰ κηρύξῃ τὰς ἀρχάς της. Διὰ βιβλίων, ὁμιλιῶν, ἄρθρων ζητεῖ νὰ κατακτήσῃ παντοῦ τὸν λαόν. Τὰς στιγμάς της, κατὰ τὰς ὁποίας δὲν ἀσχολεῖται διὰ τὸ κοινόν, τὰς μεταχειρίζεται εἰς ἰδιωτικὴν ἐνέργειαν, ζητοῦσα νὰ πάρῃ μὲ τὸ μέρος της τοὺς σοφοὺς καὶ ἐπισήμους.

Εἰς τὰς προσπαθείας μιᾶς γυναικὸς τῆς κυρίας Μαρίας Hunt ὀφείλεται ἡ παραδοχὴ τοῦ νέου τούτου κλάδου τῆς διδασκαλίας. Καθηγήτρια τῆς χημείας πρὸ τοῦ γάμου της, τὴν προσοχήν της, κατὰ τύχην ἔστρεψε κατὰ τὰς μελέτας της εἰς τὴν καταστρεπτικὴν ἐπιρροὴν τοῦ οἰνοπνεύματος.

Βεβαία ὅτι πλῆθος ἀνθρώπων πίνουν οἰνοπνευματώδη ποτά, χωρὶς νὰ γνωρίζουν τὰς καταστρεπτικάς των ἰδιότητας ἀπεφάσισε ὅτι πρέπει νὰ διδάσκωνται τὰ παιδιά, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν ἀκόμη ἀποκτήσει τὴν συνήθειαν νὰ πίνουν, τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα τοῦ οἰνοπνεύματος

Ἡ δεσποινὶς Ottilie Hofmann. Γεννηθεῖσα ἀπὸ εὐγενῆ οἰκογένειαν τῆς Brême, ὅπου ἡ ἰδέα τῆς φυλῆς εἶνε πολὺ ἀνεπτυγμένη, πολὺ ἐνωρὶς ἤρχισε νὰ ἐνδιαφέρεται διὰ τὰ κοινωνικὰ ζητήματα. Οὕτω δὲν ἐροβήθη νὰ περιφρονήσῃ τὰς ἰδέας τῆς κοινωνικῆς τάξεως, εἰς τὸ μέσον τῆς ὁποίας ἔζη καὶ νὰ δεχθῇ μίαν θέσιν διδασκαλίσσης εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἡ ὁποία ἤνοιγε στάδιον ἐνεργείας εἰς τὴν ζωηρὰν φύσιν της. Ἀλλ' ἂν ἡ Ἀγγλία τῆς ἔδωκε στάδιον ἐνεργείας, ἀπὸ τὴν Γαλλίαν ὅμως ἔλαβε τὰς ἐντυπώσεις αἱ ὁποῖαν τὴν ἔκαμαν νὰ ἀκολουθήσῃ νέον δρόμον διὰ τὰς μελλούσας ἐργασίας της. Ἂν καὶ μόλις δέκα τριῶν ἐτῶν, κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Φεβρουαρίου, ἡ διήγησις τῆς φοβερᾶς ἐκείνης καταστροφῆς ἀπὸ τὴν ἐξέγερσιν τοῦ πλήθους τῆς ἔκαμεν τοιαύτην ἐντύπωσιν ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ τὴν λησμονήσῃ.

Γυναῖκα πρακτικὴ ἡ Ottilie Hoffmann, δὲν ἐσκέφθη νὰ κάμῃ προπαγάνδας, ἀλλὰ νὰ προσφέρῃ εἰς τοὺς ἐργάτας τροφὴν μᾶλλον ὑγιεινὴν καὶ πλέον εὐθυνὴν ἀπὸ ἐκείνην ὅπου εὕρισκεν εἰς τὰ καπηλεῖα, καὶ ἰδίως νὰ τοὺς δώσῃ ποτὰ ζεστά, τόσον ἀναγκαῖα εἰς τὰ βόρεια κλίματα. Κάθε χειμῶνα ἱδρύει πλησίον τοῦ μεγάλου ναυπηγείου τῆς Brême μαγαζιά, ὅπου μὲ δύο λεπτὰ οἱ ἐργάται ἀγοράζουν ἕνα μεγάλο φλιτζάνι καφὲ μὲ γάλα ζεστό, τὸ ὁποῖον ἀντικαθιστᾷ πληρέστατα τὸ οἰνόπνευμα μὲ τὴν περαστικήν του θερμότητα. Σήμερον εἶνε ἑξήκοντα τριῶν χρόνων, ἀλλὰ μὲ πολὺν ζῆλον ἐξακολουθεῖ τὸ ἔργον της.

Ἡ δεσποινὶς Μαρία Parent καταγομένη ἀπὸ τὴν μεσαίαν τάξιν τοῦ Βελγίου, ἐμελέτησε τὰ βιβλία τῆς ὑγιεινῆς καὶ τῆς ἰατρικῆς, καὶ ἡ μελέτη αὐτὴ ἐπέσυρε τὴν προσοχήν της εἰς τὸ ζήτημα τοῦ οἰνοπνεύματος. Ἐλυπήθη τὰς γυναῖκας, τῶν ὁποίων ὅλη ἡ ζωὴ περνᾶ πλησίον ἑνὸς μεθύσου συζύγου, καὶ διὰ τὰς ὁποίας ἡ ὕπαρξις εἶνε ἕνα μαρτύριον. Ἠσθάνθη τὴν εὐθύνην τὴν ὁποίαν ἔχει πᾶς ἄνθρωπος πρὸ τῆς δυστυχίας τοῦ ἄλλου.

Τὸ πρῶτον ἔργον τησῆτο ἡ ἔκδοσις ἑνὸς βιβλίου, τὸ ὁποῖον ἐδέχθη τὸ Βελγικὸν σωματεῖον, κατὰ τοῦ ἀλκοολισμοῦ. Τὸ βιβλίον αὐτὸ εἶχε τοιαύτην ἐπιτυχίαν, ὥστε μετεφράσθη εἰς πολλὰς γλώσσας καὶ ἐπωλήθησαν περισσότερα ἀπὸ ἑκατὸν χιλιάδες ἀντίτυπα. Ἐνθαρρυνθεῖσα ἀπὸ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτὴν ἡ δις Parent ἐργάζεται εἰς τὴν συγγραφὴν νέου βιβλίου καὶ εἰς τὴν ἔκδοσιν περιοδικοῦ.

Ἡ κυρία Legrain. Εἰς τὴν Γαλλίαν ἐπίσης εἰς τὰς γυναῖκας ὀφείλονται κατὰ μέγα μέρος τὰ καλὰ ἀποτελέσματα τῆς κατὰ τοῦ οἰνοπνεύματος προπαγάνδας.

Ἀπὸ τὸν σύζυγόν της, ὁ ὁποῖος εἶνε πρῶτος ἰατρὸς εἰς τὸ φρενοκομεῖον τῆς Ville Evrard, καὶ ἰδίως εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ τμήματος τῶν ἀλκοολικῶν, ἔμαθε τὰς φοβερὰς καταστροφὰς τὰς ὁποίας κάμνει εἰς ὅλας τὰς τάξεις ὁ ἀλκοολισμός. Περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλην γυναῖκα, παρετήρησεν ὅτι ἡ κατάχρησις τοῦ οἰνοπνεύματος εἴτε ἀπὸ τὸν πατέρα εἴτε ἀπὸ τὴν μητέρα, προξενεῖ τὴν καταστροφὴν ὅλης τῆς οἰκογενείας.

Εἰς τὴν μητρικήν της καρδίαν, διὰ τὰ παιδιὰ τῶν μεθύσων εὗρε τὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ τὴν ἀναγκαίαν πίστιν διὰ νὰ κάμῃ ἔργον πολὺ συχνὰ ἀχάριστον, καὶ πάντοτε πολὺ δύσκολον· ἀλλ' ἡ ἰσχυρὰ θέλησίς της τῆς δίδει ἀρκετὴν ἐνέργειαν διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν ἔργον της, διὰ τὸ ὁποῖον εὑρίσκει τόσον ὀλίγην βοήθειαν καὶ ἐνθάρρυνσιν.

Η ΤΡΙΣΕΥΓΕΝΗ

Μία κοινωνία καὶ μία ζωὴ ἡρωϊκὴ εἰς ἕνα ὡραῖον ποίημα. Ἀλλὰ ποίημα ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ ἐνθυμίζουν τὸν Ἐρωτόκριτον καὶ ὅπου ψάλλονται εἰς τὸ ᾄσμα ἀσμάτων τοῦ Σολομῶντος καὶ ὅπου ἀνευρίσκονται σκορπισμένα εἰς τὰς σελίδας τῆς Ἰλιάδος καὶ τῆς Ὀδυσσείας.

Βεβαίως τέτοιου εἴδους ποιήματα δὲν γράφονται εἰς τὰς ἡμέρας μας, ὅπως δὲν εὑρίσκονται συχνὰ τὰ πρότυπά των εἰς τὴν ἐποχήν μας τῆς ζωῆς τῶν ἐπιτηδευσέων καὶ τῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν. Ὑπάρχει ὅμως ἢ ὑπῆρχεν ὡς πρὸ ὀλίγου ἀκόμη ἕνας εὐτυχισμένος τόπος, ὅπου εἰς τὰς ἀγνὰς λαϊκὰς τάξεις ἀπήντων κοντὰ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τῆς ὕλης καὶ φυσιογνωμίαι καὶ μορφαί, αἱ ὁποῖαι διετήρουν ἕνα ἀνθρωπισμὸν ἀνώτερον, μίαν ποιητικὴν ἀντίληψιν τῆς ζωῆς ἐντελῶς διαφορετικὴν ἀπὸ τὴν συνειθισμένην.

Εἰς αὐτὸν τὸν τόπον εἶχε τὴν εὐτυχίαν νὰ γεννηθῇ ὁ ποιητὴς τῆς Τρισεύγενης, ἐκεῖ νὰ γαλουχηθῇ τὸ πνεῦμά του καὶ μὲ περιβάλλον τοιούτων ποιητικῶν μορφῶν καὶ εἰκόνων νὰ διαπλασθῇ ἡ φαντασία του.

Ἰδοὺ πῶς ἐξηγεῖται τὸ ἰσχυρὸν ποιητικὸν τάλαντόν του, καὶ αἱ πτήσεις τοῦ πνεύματός του εἰς κόσμους ὡραιοτήτων καὶ πλουσίων θησαυρῶν, τῶν ὁποίων τὸ μυστικὸν ὀλίγοι, ἐλάχιστοι ἀπὸ τοὺς συγχρόνους ποιητὰς ἀνεκάλυψαν.

Ἡ Τρισεύγενη, τὸ πρῶτον δρᾶμα τοῦ κ. Παλαμᾶ ἐνεπνεύσθη φυσικὰ ἀπὸ τὸ περιβάλλον αὐτό, τὸ ὁποῖον εἰς ὑπόθεσιν ἀληθινήν, ζωντανήν, τοῦ ἔδωκεν ὅλους τοὺς τύπους τῶν πρωταγωνιστῶν του. Ἀπὸ αὐτῆς τῆς ὡραίας Τρισεύγενης, ἡ ὁποία μὲ τὸ κάλλος της θαμβόνει ὅλους καὶ ἀφοπλίζει ὅλους, πλὴν τῆς εἱμαρμένης, ἡ ὁποία ἀμείλικτος τὴν καιροφυλακτεῖ, ὡς τὸν φιλόσοφον βιολιτζῆν, τὸν λατρεύοντα τὸ ὡραῖον καὶ ζῶντα ὑπὸ τὸ φῶς τῆς τέχνης, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται, αὐτοδίδακτος αὐτός, εἰς τοὺς ἤχους τοῦ ὀργάνου του, εἰς τὰς γραμμὰς τοῦ κάλλους τῆς Τρισεύγενης, καὶ εἰς τὰς ἁρμονίας τῆς φύσεως, ὅλοι ἀποδίδουν ἕνα γνωστὸν τύπον τοῦ Μεσολογγίου, τῆς εὐτυχοῦς Πατρίδος τοῦ μεγάλου μας ποιητοῦ.

Τώρα ἂν οἱ τύποι αὐτοὶ οἱ ἀληθινοὶ ὑπὸ τὴν σφραγῖδα τῆς τέχνης τοῦ κ. Παλαμᾶ γίνονται πολὺ ποιητικοὶ καὶ συγχρόνως σύμβολα τῆς ἐξελίξεως τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς τοῦ

Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐὰν μεταξὺ τοῦ δούλου τῆς ὕλης Δεντρογαλῆ καὶ τῆς ἐξιδανικευμένης καὶ ἀπελευθέρου μορφῆς τῆς κόρης του ὑπάρχουν οἱ δύο ἀντίθετοι τύποι τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, οἱ ἀνήκοντες εἰς δύο ἐντελῶς διαφόρους κόσμους καὶ ἐὰν ἀκόμη τὰ συμπληρωτικὰ πρόσωπα τοῦ ἔργου εἰς τοὺς διαλόγους παρουσιάζουν τὴν πάλην τῶν δύο αὐτῶν κόσμων καὶ τὴν ἐπικράτησιν, φεῦ, τοῦ ἀσχημοτέρου καὶ ἐὰν ὁ ποιητὴς μέσα εἰς ἕνα ὡραῖον δρᾶμα, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ τέλειον ἔπω κρύπτῃ καὶ ἐν μέγα σύμβολον, ὅλα αὐτὰ εἶναι τόσα περισσότερα χαρίσματα καὶ τόσαι ἀρεταί, αἱ ὁποῖαι ἐξυψόνουν τὸ ἔργον καὶ ἐξασφαλίζουν τὴν θέσιν τοῦ κ. κ. Παλαμᾶ εἰς εἶδος Τέχνης, τὸ ὁποῖον πρώτην φορὰν ἐπιχειρεῖ.

Ἐν τούτοις ὀλίγα δραματικὰ ἔργα ἐκρίθησαν καὶ ἐπεκρίθησαν, ὅσον ἡ Τρισεύγενη τοῦ κ. Παλαμᾶ. Οἱ κριταὶ—καὶ εἶναι τόσον πολλοί, δυστυχῶς, εἰς τὸν τόπον μας—ἐμοιράσθησαν εἰς δύο στρατόπεδα καὶ οἱ πλεῖστοι, ἀφοῦ ἀνεγνώρισαν τὴν ποιητικὴν ἀξίαν τοῦ ἔργου, ἀπεφάνθησαν, ὅτι ὡς δρᾶμα δὲν ἠμποροῦσε νὰ σταθῇ εἰς τὴν σκηνήν. Τοῦ λείπει ἡ δρᾶσις εἶπαν οἱ μέν, τοῦ λείπει ἡ πλοκὴ εἶπαν οἱ δέ, τοῦ λείπει ἡ δραματικὴ πνοὴ εἶπαν οἱ ἄλλοι.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ ποιητὴς ἀπέφυγε νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὴν σκηνὴν ἐκρήξεις βιαίων παθῶν, ὅτι κανεὶς δὲν φονεύει καὶ δὲν φονεύεται δι' ἕνα ἢ δι' ἄλλον λόγον, ὅτι καὶ ἡ αὐτοκτονοῦσα ἀκόμη ἡρωΐς του κρύπτει τὴν ἀγωνίαν τῆς ἀσχήμου πράξεώς της ἀπὸ τὰ ὄμματα τοῦ κοινοῦ, ὅτι τὸ δρᾶμα ξεκαθαρίζει ὅλας τὰς ἀμφιβόλου ὡραιότητος πράξεις του εἰς τὰ παρασκήνια.

Ἀλλὰ ἀρά γε διὰ τοῦτο εἶναι ὀλιγώτερον ἐνδιαφέρον καὶ ὀλιγώτερον ὡραῖον, καὶ δὲν εἶναι, ἴσως, ἀκριβῶς διὰ τοῦτο, συγγενέστερον μὲ τὰς ἀρχαίας τραγῳδίας, μὲ τὰς τραγῳδίας τὰς κλασικάς, αἱ ὁποῖαι ἔμειναν καὶ μένουν μνημεῖα τέχνης ἀθάνατα;

Ἐγώ, ἡ ὁποία δὲν ἐπαγγέλλομαι τὸν τεχνοκρίτην καὶ δὲν ἐγείρω καμμίαν ἀξίωσιν κριτοῦ μὲ τὰς ὀλίγας αὐτὰς γραμμάς, νομίζω ὅτι διὰ νὰ κριθῇ ἓν ἔργον ἂν ἠμπορῇ νὰ σταθῇ ἢ ὄχι εἰς τὴν σκηνήν, πρέπει πρῶτον νὰ ἀναβιβασθῇ εἰς αὐτήν. Καὶ ὅτι πρὸ τοῦ πειράματος αὐτοῦ, κανείς, μὰ ἀπολύτως κανεὶς ἐξ ὅσων ἐννοοῦν τί θὰ εἰπῇ δρᾶμα καὶ κρίνεται ἕνα δρᾶμα, δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ περιβληθῇ πέπλους Πυθίας καὶ νὰ ἐκφέρῃ τὴν ἀπόφασιν τῆς καταδίκης του.

Δυστυχῶς οἱ κριταί μας εἰς τὴν Ἑλλάδα—καὶ ἐπιμένω ὅτι εἶναι παρὰ πολλοὶ—φαίνεται ὅτι ἀγνοοῦν τὴν στοιχειώδη αὐτὴν ἀρχὴν τοῦ ἔργου των καὶ ὅτι ἔσπευσαν νὰ προεξαρλήσουν γνώμην, τὴν ὁποίαν τίποτε δὲν δικαιολογεῖ· τὸ πρᾶγμα διὰ τὴν κριτικήν των ὑπόληψιν εἶναι πολὺ οὐσιῶδες, ἠμποροῦσε δέ, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν καὶ τοῦ τίτλου τῶν περισσοτέρων ἐξ αὐτῶν δραματικῶν συγγραφέων νὰ παρεξηγηθῇ. Διότι ἡ κοινή, οὕτως εἰπεῖν, συμφωνία ὅλων αὐτῶν τῶν κυρίων νὰ ἐκθειάζουν τὸν ποιητὴν καὶ νὰ ἀπορρίπτουν τὸ ἔργον του ἔχει πολλὰ τὰ κοινὰ γνωρίσματα μὲ τὰς κρίσεις τῶν ὡραίων κυριῶν διὰ κοινὴν φίλην των, ὡραιοτέραν ὅμως ἀπὸ αὐτάς, ἡ ὁποία ἐπὶ τέλους ὑπὸ τὰ φιλικὰ βέλη τοῦ θαυμασμοῦ των μεταβάλλεται εἰς τέρας.

Ἀλλὰ τὰ ὡραῖα πράγματα μὲ ὅσα καὶ ἂν λεχθοῦν περὶ αὐτῶν, μένουν πάντοτε ὡραῖα, καὶ τὸ ἔργον τοῦ κ. Παλαμᾶ εἶναι ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα δὲν φοβοῦνται τὰς ἐπικρίσεις, ἀλλ' οὔτε μειόνονται καὶ χάνουν τὴν ἀξίαν των ἀπὸ αὐτάς.

ΤΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΝ ΖΗΤΗΜΑ ΕΠΙΒΑΛΛΕΤΑΙ

Β'.

Ἡ εἰς ἀνώτερον ἐπιστημονικὸν βίον ἀσχολουμένη γυνὴ δύναται νὰ εἶναι ἡ ἀρίστη οἰκοδέσποινα. Ὅσον πολυάσχολος καὶ ἂν εἶναι, εὑρίσκει τὸν καιρὸν νὰ κανονίσῃ τὰ τοῦ οἴκου της, καὶ οὔτε τὰ ἔπιπλά της εἶνε σκονισμένα, οὔτε τὸ φαγητὸν τῆς οἰκογενείας της ἄνοστον. Τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι ἡ τοιαύτη ὡς κύριον τοῦ οἴκου της σκοπὸν θεωρεῖ τὴν ἀναψυχὴν τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ παρέχῃ ὁ οἶκος πρὸς αὐτά, διότι εἰς τὸν οἶκον πρέπει νὰ βασιλεύῃ ἡ καλὴ διάθεσις καὶ ἡ ἁρμονία καὶ τὰ ὑπὸ τῆς ἐργασίας καταβεβλημένα νεῦρα πρέπει νὰ εὑρίσκουν ἀνάπαυσιν εἰς αὐτόν· διότι ὁ οἶκος πρέπει νὰ χρησιμεύῃ ὡς σημεῖον ἑνώσεως τῶν οἰκογενειακῶν μελῶν, τὰ ὁποῖα καταναγκαστικῶς ὑπὸ τῶν ὑποχρεώσεών των χωρίζονται εἰς τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας, καὶ διότι τέλος διὰ τῆς ὀρθῆς της κρίσεως φέρει τὸ ἀπαιτούμενον ἀποτέλεσμα, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν κατορθώνῃ νὰ κάμῃ ἀδιάκοπος μηχανικὴ κίνησις καὶ τυφλὴ ἀτελέσφορος ἐργασία.

Μία μορφωμένη καὶ λογικὴ γυνὴ καὶ ὡς πρὸς τὸ οἰκονομικὸν ζήτημα ὑπερέχει ἀσυγκρίτως τὴν ἄξεστον. Ἔχει τὴν ἠθικὴν δύναμιν πᾶσαν πολυτέλειαν καὶ πόθον ὑπερβαίνοντα τὰ ὑλικά της μέσα νὰ ὑπερνικήσῃ. Χάριν ματαιότητος καὶ κομποφανείας δὲν θυσιάζει τὰ τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων καὶ τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς εὐεξίαν αὐτῶν ἔξοδα, οὔτε καὶ ἐκθέτει τὸ ταμεῖον τοῦ οἴκου. Ἡ νοήμων, ἡ φρόνιμος δὲν ἐξοικονομεῖ δεκάλεπτα, ὅπως καταστρέψῃ τάλληρα εἰς μάταια καὶ καινοφανῆ· αἴτιον τὸ ὁποῖον ἔκαμε πολλάκις νὰ διαχειρίζεται ἡ γυνὴ τὸ συζυγικὸν ταμεῖον, ὡς νὰ διέκειτο ἐχθρικῶς μετ' αὐτοῦ ἡ ἄφρων καὶ ματαιόδοξος.

Ἡ φρόνιμος σκέπτεται πῶς νὰ χρησιμοποιήσῃ ἐπὶ τὸ συμφερώτερον τὸ ἀποταμίευμα τῶν γνώσεών της διὰ τὸν οἶκον της· ἂν οὗτος ἔχῃ ἀνάγκην ὑλικῆς βοηθείας, βάλλει εἰς πρᾶξιν τὰς γνώσεις της, ὁποιαδήποτε καὶ ἂν εἶνε, ἐνῷ τὴν διακόσμησιν αὐτοῦ δι' ὀλιγωτέρας ἐκ τῆς ἐργασίας της συνεισφορᾶς ἠμπορεῖ εἰς ἄλλους ν' ἀναθέσῃ.

Ἐν ὀλίγοις βλέπει διὰ τῆς διορατικότητός της, ὅτι ἐκ τῆς πνευματικῆς τοῦ οἴκου ὑγείας ἐξαρτᾶται καὶ ἡ σωματικὴ τῶν μελῶν αὐτοῦ, ἡ ἡσυχία, ἡ ἀνάπαυσις, καὶ ὅτι καθῆκόν της εἶνε νὰ θέτῃ τὴν σφραγῖδα τῆς ἁρμονίας εἰς αὐτόν. Πρὸ παντὸς ὅμως ὀφείλει ἡ μορφωμένη διορατικὴ κόρη, ἡ εὑρίσκουσα εἰς τὰ ὅπλα τῶν γνώσεών της τὰ μέσα τῆς βιοπάλης, τὸ σπουδαιότερον, τὸ ὁποῖον εἰς τὸν βίον της ἔχει νὰ προσέξῃ καὶ νὰ ὑπερασπισθῇ, εἶνε τὸ νὰ μὴν ἀφήσῃ νὰ ὁδηγηθῇ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ τυφλοῖς ὄμμασι πρὸς τὸν γάμον.

Ὅταν τὸ μέτρον τοῦτο ἐννοηθῇ ὑπὸ τοῦ γυναικείου φύλου τότε καὶ μόνον θέλομεν ἔχει συνοικέσια, ὑπὸ τὴν πραγματικὴν τῆς λέξεως ἔννοιαν, τότε μόνον θέλομεν ἔχει κανόνα, ὅ,τι σήμερον δυστυχῶς εἶνε ἐξαίρεσις.

Μόνον ἀμοιβαία συμπάθεια καὶ κλίσις ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν πρέπει νὰ λαμβάνωνται ὑπὸ σημείωσιν εἰς τὸν γάμον. Τὰ ἐξ ἐμπορίας συνοικέσια, καὶ ἐκ τῶν δύω φύλων, πρέπει νὰ ἐννοηθῇ ὅτι εἶνε ἀνοσιούργημα· ὅτι ὁ οὕτω ἐγειρόμενος οἶκος ἐγείρεται χωρὶς θεμέλια, ὅτι τὰ συμβαλλόμενα μέρη

δὲν συνδέονται δι' ἀληθινὴν συμβίωσιν, καὶ ἑπομένως οὔτε τὰ τέκνα των δὲν θέλουν δυνηθῇ ν' ἀναθρέψωσι καὶ ἀναδείξωσι πρεπόντως.

Ἀλλὰ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἠθέλομεν ἔχει ἴσως ὀλιγώτερα συνοικέσια, ἠθέλομεν βλέπει ἀκόμη ὀλιγώτερον τὸ κυνήγιον, τὸ ὁποῖον γίνεται κατὰ τοῦ φίσματος τοῦ γάμου, ἀλλ' ὁ γάμος τότε ἤθελεν εἶσθαι εἰς μοχλὸς τοῦ πολιτισμοῦ καὶ οὐχὶ τοῦ ἐκφυλισμοῦ.

Ἡ πράγματι μορφωμένη γυνὴ δὲν θέλει ἀπαιτῇ παρὰ τοῦ μέλλοντος νυμφίου της χρηματοφυλάκιον πλῆρες, ἀλλὰ κατοχὴν ἠθικῆς βαρύτητος. Ὁ πρὸ τοῦ γάμου καὶ μετὰ τὸν γάμον βίος του δὲν πρέπει νὰ τῆς εἶνε ἄγνωστος, οὔτε καὶ ἀδιάφορος. Ὀφείλει αὐτὴ ἡ ἰδία νὰ γίνεται ἀνεζητητὴς καὶ κριτὴς τοῦ παρελθόντος βίου του, καὶ ὄχι νὰ ὑποτιμᾷ ἑαυτὴν συνδεομένη εἰς γάμον μετ'ἀναξιοπρεποῦς προσώπου. Δὲν πρέπει νὰ μετρᾷ τὴν τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὴν τῆς γυναικὸς ἠθικὴν διὰ δύο διαφόρων μέτρων, ἀλλὰ διὰ τῆς αὐτῆς σχετικῆς πλάστιγγος νὰ ζυγίζῃ. Παρὰ τοῦ ἰσχυροῦ καὶ ἰσχυρὰν ἀναλόγως ἠθικὴν ν' ἀπαιτήσῃ.

Ἀλλὰ πόσον τοῦτο εἶναι δύσκολον καὶ ἀσύμφορον διὰ τὸ φῦλον,τὸ ὁποῖον μέχρις τῆς ὥρας,ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἠθικὸν αὐτοῦ οὔτε νόμος,οὔτε ὅριον καὶ φραγμὸς εἶχε περιορίσει καὶ τὸ ὁποῖον τὰ πάντα εἶχεν ἐπιτρέψει εἰς ἑαυτό! Εἶνε ἐν τούτοις τὸ μόνον μέσον, τὸ ὁποῖον θέλει ἐγείρει τὴν εἰς τὸν βόρβορον κυλισθεῖσαν ἀνθρωπότητα. Διότι ὁ ἀνὴρ θὰ γίνῃ πᾶν ἄλλο παρ' ὅ,τι εἶνε σήμερον, ὅταν γνωρίζῃ ὅτι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῆς κρίσεως τῆς μελλούσης συζύγου του πρέπει νὰ παρουσιάσῃ κέρδος ἠθικόν, ὅταν ἐννοήσῃ ὅτι εἰς τὸ συνοικέσιον δὲν εἶνε ὁ ἀπόλυτος δεσπότης, ἀλλὰ μόνον εἷς ἐκ τῶν δύο συμβαλλομένων καὶ νομίμως διὰ τοῦ γάμου συνδεομένων.

Διὰ νὰ ἐξασκῇ τις ἀπόλυτον καὶ ἀνεξέταστον κυριαρχίαν καὶ νὰ μὴ παραβλάπτῃ τὰ συμφέροντα τοῦ ἄλλου ἀπαιτεῖται μεγαλεῖον ψυχῆς,ὅ,τι ἀκριβῶς εἶνε ἐκ τῶν σπανίων καὶ ὄχι τῶν συνήθων φαινομένων. Δύναμις δὲ οἱουδήποτε εἴδους ἀπεριόριστος καὶ ἀκανόνιστος λαμβάνει κακὴν διεύθυνσιν, πρὸς βλάβην αὐτῆς τῆς ἰδίας. Ὑπὸ τοὺς μέχρι τοῦδε ὅρους καὶ τὰς ἐλαφρυντικὰς περιπτώσεις, διὰ τῶν ὁποίων συνδέει τὸ ἐν τῷ συνοικεσίῳ δικαίωμα ἄνδρα γυναῖκα καὶ τέκνα,ὄχι μόνον δὲν συνετέλεσε τοῦτο πρὸς ἐξύψωσιν ἠθικὴν τοῦ ἀνδρὸς, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας ἐξυπηρέτησε τὸν ἐγωισμόν, τὸ συμφέρον καὶ τὴν τάσιν του πρὸς πᾶν βάρβαρον καὶ τυραννικόν. Εἰς τὴν γυναῖκα δὲ ἐτελειοποίησε ὅλα τὰ ἐλαττώματα πνεύματος ὑποδούλου: δολιότητα, ψεῦδος, πανουργίαν, ἰδιοτέλειαν, ἔλλειψιν εἰς πνεῦμα ὀρθότητος καὶ εὐθύνης. Δικαίωμα καὶ μόρφωσις εἶνε αἱ δύο ἀξιώσεις τῆς γυναικείας δράσεως: τὸ δικαίωμα τῆς ἰσότητος εἰς τὸν γάμον καὶ μόρφωσις ἀνωτέρα εἶνε τὰ δύο μέσα, τὰ ὁποῖα ἐξίσου θέλουν ἐξευγενίσει ἄνδρα καὶ γυναῖκα.

Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὰ μητρικὰ καθήκοντα τῆς γυναικὸς ὡς παιδαγωγοῦ, μόνον ἡ ὑγιὴς μόρφωσις δύναται νὰ τὴν ὑποβοηθήσῃ καὶ ὁδηγήσῃ εἰς αὐτό,ἔργον εἰς τὸ ὁποῖον ἡ ἄξεστος γυνὴ σφάλλει πολὺ πρὸς μεγάλην τῆς ἀνθρωπότητος ζημίαν. Ἡ φυσικὴ καὶ ψυχικὴ ἀνάπτυξις τοῦ εἴδους ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν μητέρα! Ὁποῖον ἔργον! ὁποία εὐθύνη! Καὶ πῶς θέλει φέρει εἰς πέρας τὸ δύσκολον αὐτὸ ἔργον, ἐὰν ἀγνοῇ πῶς νὰ τὸ ἐπιχειρήσῃ. Ἡ μορφωμένη μήτηρ, γνωρίζει ὅτι σωματικὴ ἀνάπτυξις καὶ διανοητικὴ διάπλασις τοῦ τέκνου της εἶνε ἀποκλειστικῶς ἰδικόν της ἔργον, κατὰ συνέπειαν ἡ μὴ καλὴ αὐτῶν κατάστασις εἶνε ἁμάρτημα αὐτῆς τῆς ἰδίας· κάτοχος δὲ τῶν ἀπαιτουμένων διὰ τὴν πνευματικὴν καὶ σωματικὴν τοῦ παιδίου ὑγιείαν μέσων,θέλει βάλει αὐτὰ εἰς πρᾶξιν. Ἐνῶ ἡ ἀμαθὴς, παρὰ τὴν καλὴν αὐτῆς θέλησιν καὶ στοργὴν, πολλάκις ἔγεινε πρόξενος μεγάλων δυστυχημάτων, ὡς μὴ γνωρίζουσα τίνος ἔχει ἀνάγκην ἡ νεαρὰ ἐκείνη ψυχὴ καὶ τὸ ἀμόρφωτον ἀκόμη τρυφερὸν σῶμα. Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ παιδίου πρὸ καὶ μετὰ τὴν ἐμφάνισίν του εἰς τὸν κόσμον πρέπει νὰ παρακολουθῆται μετὰ προσοχῆς· αἱ πρῶται ψυχικαὶ κινήσεις πρέπει νὰ καθοδηγῶνται μετὰ ψυχολογικῆς γνώσεως, καὶ νὰ στρέφωνται μετὰ τέχνης ἐπὶ τὸ συμφέρον. Καὶ ἐὰν οὕτως ἀρχίσῃ τὰ πρῶτα του βήματα, ἤρχισεν ἤδη καὶ ἡ καλὴ κατάστασις τῶν ἠθικῶν κεφαλαίων του εἰς τὸν κόσμον. Ἀλλ' ὅπως φανῇ ἀξία τῆς μεγάλης εὐθύνης της, πρέπει,ὡς εἴπομεν νὰ εἶνε μυημένη εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς πραγματικῆς μορφώσεως, καὶ νὰ ἐργάζεται ἐν ὁμονοίᾳ, ἐν μιᾷ σκέψει καὶ πράξει μετὰ τοῦ ἀνδρός.

Ἡ σφαλερὰ κρίσις τῆς ἀμορφώτου μητρὸς μεταδίδεται ἀμέσως εἰς τὰς θυγατέρας, ὅπως τὸ ἀγέρωχον καὶ περιφρονητικὸν τοῦ πατρὸς εἰς τοὺς υἱούς. Ἡ μὴ προβλεπτικὴ καὶ ἄκριτος μήτηρ ἐπιτρέπει ἤδη μίαν τυφλὴν ἐξουσίαν τῶν υἱῶν ἐπὶ τῶν θυγατέρων, ὄχι δὲ σπανίως φαίνεται νὰ γίνωνται οἱ υἱοὶ ἀρχὴ καθεστῶσα καὶ ἐπὶ τῆς μητρός, προβάλλοντες ἀκριβῶς ὡς δικαιολόγημα τὸ μορφωμένον πνεῦμά των, ἐπιβάλλοντες σιωπήν, καὶ ἀπαιτοῦντες φόρον ὑποταγῆς.

Ὁποῖον ὅμως ὄφελος ἠθικὸν προκύπτει, καὶ ὁποῖα μεγάλα καλὰ ἠρύσθη ὁ νέος, ὁ ὁποῖος δύναται μετ' ἐμπιστοσύνης νὰ ὑψώσῃ τοὺς ὀφθαλμούς του πρὸς τὴν μητέρα του, περιμένων τὴν συμβουλήν, τὴν γνωμοδότησίν της ἔστω καὶ ἂν ἦτο ἀνεπυγμένος ἤδη ἀνήρ, δύνανται νὰ τῷ εἴπουν μόνον ἐκεῖνοι οἱ υἱοί, οἱ ὁποῖοι ηὐτύχησαν νὰ ἔχουν τοιαύτην μητέρα.

Ὄχι δὲ μόνον εἰς τὸν οἰκόν της εἶνε χρήσιμος τοιαύτη γυνή, ἀλλὰ καὶ τὴν κοινωνίαν ἠμπορεῖ νὰ ὠφελήσῃ, ἐὰν ἔχῃ σπουδαίαν μόρφωσιν, τουτέστι νὰ γνωρίζῃ οἰκονομολογικά, ὑγιεινήν, σχολικὰ ζητήματα, δίκαιον κτλ. Συνήθως ἀναθέτονται εἰς τὴν γυναῖκα τὰ τῆς ἀγαθοεργίας. Ἀλλ' ἂν ἔχῃ ἀσφαλῆ ἰδέαν τοῦ ἔργου, ἐξετάζουσα θέλει ἴδει πόσον ὀλίγον ἀληθῶς ἐκτελοῦνται πολλαὶ ἀγαθοεργίαι, αἵτινες κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον αὐξάνουν τὴν δυστυχίαν καὶ τὴν ἠθικὴν πενίαν.

Δι' ἑνὸς φορέματος,τὸ ὁποῖον δὲν χρησιμεύει πλέον εἰς τὸν κάτοχόν του,δι' ὀλίγων ἀπὸ τὸ περίσσευμα λεπτῶν, νομίζει ἡ ἄφρων γυνὴ ὅτι πράττει μέγα καλόν, ἐνῷ συνήθως τὸ ἄτομον τὸ ὁποῖον κάμνει τὰς ἀγαθοεργίας αὐτὰς εἶνε εἰς θέσιν διὰ τῆς ἐπιρροῆς του νὰ ὑποστηρίξῃ καὶ ἐξυψώσῃ ἠθικῶς καὶ

περιτριγύριζαν πάνου ἀπὸ τὰ κεφάλια μας καὶ ἑνώνανε τὶς φριχτὲς φωνές τους μὲ τὸ μούγκρισμα τῆς θαλάσσης.

Ἅμα τέλειωσε ἡ προσευχὴ γυρίσαμε στὸ μερος τοῦ νησιοῦ ποὺ εἴχαμε ἀράξει, ἐκεῖ ηὕραμε ἀναμένη μιὰ μεγάλη φωτιὰ καὶ τὸ φαγί ἑτοιμο. Καθίσαμε ὅλοι τριγύρο στὴ φωτιὰ καὶ ἀρχίσαμε νὰ τρῶμε σιωπηλοί, εἴμαστε ὀξαμενοι, πινούσαμε, καὶ ἔπειτα ἡ γειτονιὰ ἐκείνη τοῦ νεκροταφείου... Ἅμα ὅμως ἀνάψαμε τὶς πίπες μας ἀρχίσαμε λιγάκι νὰ μιλᾶμε. Φυσικώτατα ἡ ὁμιλία ἤταν γιὰ τὴν Σεμιλάντη.

—Ἀλλὰ πῶς ἔγινε καπετάνιε, τὸ φοβερὸ αὐτὸ δυστύχημα ;

—Πῶς ἔγινε ; μοῦ ἀποκρίθηκε ὁ καλὸς Λιόνετ ἀναστενάζοντας, ἀλλοίμονο ! κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ τὸ ξέρῃ "Ὅλα ὅπου ξέρουμε εἶνε, πῶς ἡ Σεμιλάνδη ποὺ ἔφερνε στρατὸ γιὰ τὴν Κριμαία, εἶχε φύγει ἀπὸ τὸ Τουλὸν τὴν περασμένη βραδιά, μὲ κακοκαιρία. Τὴν νύκτα ὁ καιρὸς χάλασε περισσότερο. Ἀέρας, βροχή, ἡ θάλασσα φοβερὴ ὅπως εἶνε λίγες φορές. Τὸ πρωὶ ὁ ἀέρας ἔπεσε λιγάκι, ἀλλ' ἡ θάλασσα ἤτανε πάντα ταραγμένη, καὶ ἔπειτα ἄρισε μιὰ τέτοια κακαχνιὰ ποὺ δὲν μποροῦσαν νὰ δοῦν τίποτα. Καὶ μαζῆ μὲ ὅλα αὐτὰ φοβοῦμαι πῶς ἡ Σεμιλάντη ἔχασε τὸ τιμόνι της κατὰ τὴ ξημερώματα, ἀλλοιῶς ποτὲ ὁ καπετάνιος της δὲν θὰ ἔπεφτε ἐδῶ. Ἤτανε λαμπρὸς ναυτικὸς καὶ τὸν ξέραμε ὅλοι μας, καὶ γνώριζε τὰ μέρη ταῦτα πολὺ καλά.

—Καὶ τὶ ὥρα, νομίζετε πῶς ναυάγησε ἡ Σεμιλάντη ;

—Βεβαίως κατὰ τὸ μεσημέρι, ἀλλὰ μὲ αὐτὴ τὴ καταχνιὰ τὸ μεσημέρι δὲν ἔχει καμμιὰ διαφορὰ ἀπὸ τὴ πολὺ μαύρη νύχτα... Ἕνας τελονοφύλακας τῆς ἀκτῆς μοῦ διηγήθηκε, πῶς ἐκείνη τὴν ἡμέρα, κατὰ τὶς ἑντεκα καὶ μισή, καθὼς βγῆκε ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ σπιτάκι του, ὁ ἀέρας τοῦ ἄρπαξε τὸ κασκέτο του, καὶ ἀπὸ φόβο μήπως ὁ ἀέρας καὶ τὸ κῦμα τὸν πάρουνε καὶ αὐτὸν ἄρισε νὰ περπατᾷ μὲ τὰ τέσσαρα γιὰ νὰ τὸ φτάσῃ, τότε καθὼς σήκωσε τὸ κεφάλι εἶδε, πολὺ κοντά του ἕνα μεγάλο καράβι τὸ ὁποῖο ἔφερνε ὁ ἀέρας μὲ ὅλη του τὴ δύναμι πρὸς τὸ μέρος τῶν νησιῶν Lavezzi. Τὸ καράβι αὐτὸ πήγενε τόσο γλήγορα ποὺ δὲν πρόφασε νὲ τὸ καλοδῇ "Ὅλα ὅμως μᾶς κάνουνε νὰ πιστέψουμε πῶς τὸ καράβι ἐκεῖνο ἤτανε ἡ Σεμιλάνδη, ἀφοῦ μισὴ ὥρα ἔπειτα ὁ βοσκὸς ποὺ μένει σ' αὐτὰ τὰ νησιὰ ἄκουσε Ἀλλὰ νὰ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἔρχεται, καὶ θὰ σᾶς τὰ πῇ μονάχος του... Καλημέρα, Παλόμπο ! ἔλα νὰ ζεσταθῇς λιγάκι· μὴ φοβᾶσαι

Ἕνας ἄνθωπος, ποὺ ἀπὸ ὥρα περιτριγύριζε κοντά μας καὶ ὁ ὁποῖος νόμιζε πῶς ἤτανε καὶ αὐτὸς ναύτης, γιατὶ δὲν ἤξερε πῶς ἤτανε βοσκὸς στὸ νησί, πλησίασε φοβισμένος

Τοῦ ἐξηγήσαμε μὲ πολὺ κόπο γιατὶ τὸν φωνάξαμε καὶ τότε μᾶ διηγήθηκε, πῶς τὴν ἡμέρα ἐκείνη κατὰ τὸ μεσημέρι, ἤκουσε ἀπὸ τὴν καλύβα του ἕνα φοβερὸ κρότο ἀπάνω στοὺς βράχους. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ νησὶ ἤτανε ὅλο σκεπασμένο ἀπὸ θάλασσα δὲν μπόρεσε νὰ βγῇ ἐκείνη τὴν ὥρα νὰ δῇ τί ἤτανε, καὶ μονάχα τὴν ἄλλη μέρα καθὼς ἀνοιξε τὴν πόρτα του εἶδε τὴν ἀκρογιαλιὰ γεμάτη ἀπὸ πτώματα καὶ σαντόμματα ποὺ εἶχε ἀφήσει ἐκεῖ ἡ θάλασσα. Κατατρομαγμένος μπῆκε στὴ βάρκα του, γιὰ νὰ πάρῃ στὸ Βενιφάτσιο νὰ ζητήσῃ καὶ ἄλλους ἀνθρώπους.

Κουρασμένος ὁ βοσκὸς σιώπησε καὶ ὁ καπετάνιος ἐξακολούθησε.

—Μάλιστα, κύριε, αὐτὸς ὁ δύστυχος γέρος μᾶς εἰδοποίησε, ἤτανε σχεδὸν τρελλὸς ἀπὸ φόβο, καὶ ἀπὸ τότε τὸ μυαλό του ἐμεινε ταραγμένο. Τὸ θέαμα ἤτανε φρικῶδες, φαντασθῆτε ἑξακόσια πτώματα μαζωμένα πάνω στὴν ἄμμο, ἀνακατεμένα μὲ τὰ συντρίμμια τοῦ καραβιοῦ..... Κακόμοιρη Σεμιλάνδη ! ... ἡ θάλασσα τὴν κατέστρεψε μὲ τέτοιο τρόπο ποὺ δὲν ἐμεινε τίποτα.. Ὅσο γιὰ τὰπτώματα ὅλα σχεδὸν ἤτανε παραμορφωμένα, ἤταν φρίκη νὰ τὰ δῇ κανεὶς.. Ηὕραμε τὸν πλοίαρχο μὲ μεγάλη στολή,καὶ τὸν παπᾶ τοῦ καραβιοῦ μὲ τὸ πετραχῆλι στὸ λαιμό.

Ὁ καπετάνιος ἔκαμε μιὰ διακοπή.

—Προσοχή, Νάρδη, ἡ φωτιὰ σβύνει

Ὁ Νάρδη ἔριξε μερικὰ πισομένα ξύλα στὴ φωτιά, τὰ ὁποῖα ἄναψαν ἀμέσως καὶ ὁ Λιονέτη ἐξακολούθησε :

—Τὸ ποιὸ λυπητερὸ τῆς ἱστορίας αὐτῆς εἶνε πῶς τρεῖς βδομάδες πρίν, μιὰ μικρὴ κορβέτα, ἡ ὁποία πήγαινε στὴ Κριμαία καθὼς ἡ Σεμιλάνδη, ναυάγησε κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο, σχεδὸν στὴν ἴδια θέση, ἀλλ' εὐτυχῶς τότε προφτάσαμε καὶ σώσαμε τοὺς ναύτες καὶ εἴκοσι στρατιῶτες ποὺ ἤτανε μέσα.Τοὺς φέραμε στὸ Μπονιφάτσιο καὶ τοὺς κρατήσαμε δέκα μέρες·ὡς ποὺ νὰ συνέλθουνε, ἔπειτα ἐγύρησαν πίσω στὸ Τουλὸν ὅπου ἔπειτα ἀπὸ λίγο καιρὸ τοὺς ἔστελναν πάλιν στὴν Κριμαία... Μαντέψεταμε ποιὸ πλοῖο ! ...Μὲ τὴ Σεμιλάνδη .. Τοὺς ηὕραμε καὶ τοὺς εἴκοσι ἐδῶ στὴ θέσι ποὺ βρισκόμασθε.

Καὶ ἔτσι, ὁ καλὸς Λιονέτη, τέλειωσε, πολὺ συγκινημένος, τὴ διήγησή του, καὶ ἀφοῦ τίναξε τὴ στάχτη ἀπὸ τὴ πίπα του μᾶς καληνύχτισε. Ἔπειτα ἀπὸ λίγο κανεὶς δὲν μιλοῦσε πλέον, ὁ γέρος βοσκὸς ἔφυγε καὶ ἔμεινα μονάχος καὶ συλλογισμένος ἀνάμεσα στοὺς ἀποκοιμισμένους ναύτας.

Ἀκόμη μὲ τὴν ἐντύπωση τῆς λυπητερῆς ἱστορίας τὴν ὁποία πρὸ ὀλίγου εἶχα ἀκούσει, προσπαθοῦσα μὲ τὴ φαντασία μου νὰ ξαναφτιάσω τὸ δύστυχο καράβι καὶ τὴν ἱστορία τῆς ἀγωνίας τόσων ἀνθρώπων, τῆς ὁποίας μονάχα τὰ κοράκια ἤτανε μάρτυρες. Μερικὲς λεπτομέρειες μοῦ ἔκαναν ἐντύπωση, ὁ πλοίαρχος μὲ τὴν μεγάλη στολή, ὁ ἱερεὺς μὲ τὸ πεταχῆλι, οἱ εἴκοσι στρατιῶτες ποὺ πρῶτου ναυαγίου, μὲ βοηθοῦσαν διὰ νὰ μαντέψω ὅλες τὶς περιπέτειες τοῦ δράματος. Ξανάβλεπα τὴ φρεγάδα νὰ φεύγῃ τὴ νύχτα ἀπὸ τὸ Τουλόν....

Βγαίνει ἀπὸ τὸ λιμάνι. Ἡ θάλασσα εἶνε κακή, ὁ ἀέρας φοβερός, ἀλλ' ἔχουνε γιὰ καπετάνιο ἕνα λαμπρὸ ναυτικὸ καὶ ἔτσι ὅλοι εἶνε ἥσυχοι.

Τὸ πρωὶ ἀρχίζει ἡ καταχνιὰ καὶ μαζῆ ἀρχίζει καὶ ἡ ἀνησυχία. Ὅλοι οἱ ναῦτες εἶνε ἐπάνω, ὁ πλοίαρχος δὲν ἀρίνει τὴ θέσι του. Τὸ καράβι κινιέται φοβερὰ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ σταθῇ κανεὶς ὄρθιος. Συνομιλοῦνε καθισμένοι κατὰ γῆς καὶ πρέπει νὰ φωνάζουνε γιὰ ν'ἀκούῃ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον. Μερικοὶ ἀρχίζουνε νὰ φοβοῦνται εἶνε τόσο συχνὰ τὰ ναυάγια σ' αὐτὴ τὴν ἀκτὴ καὶ τόσα πολλὰ διηγοῦνται ποὺ ἀνατριχιάζει κανείς.

Ξαφνικὰ ἀκούγεται ἕνα φοβερὸ τρίξιμο. Τί εἶνε ; Τὶ τρέχει ;

—Χάσαμε τὸ τιμόνι,λέει ἕνας ταύτης ποὺ περνάει καταμουσκεμένος.

Μεγάλη ταραχὴ πάνω στὴ γέφυρα Ἡ καταχνιὰ ἐμποδίζει νὰ δοῦν. Οἱ ναῦτες πηγενοέρχονται ψάχνοντες .. Δὲν ἔχουνε πλέον τιμόνι ! Εἶνε ἀδύνατον νὰ διοικήσουνε τὸ καράβι .. Καὶ ἡ Σεμιλάνδη ἀφισμένη στὴ τύχη της τρέχει μὲ ὅλη τὴ δύναμη τοῦ ἀέρα... Αὐτὴ τὴ στιγμὴ τὴν εἶδε ὁ τελονοφύλακας νὰ περνᾷ εἶνε ἔντεκα καὶ μισή. Μπρός ἀπὸ τὴ φρεγάδα ἀκούγουνται σᾶν κανόνια· εἶνε οἱ ξέρες ποὺ σπᾶνε τὰ κύματα.. Τελεύωσε δὲ ὑπάρχει πλέον καμμιὰ ἐλπίδα, πηγαίνουνε κατ' εὐθείαν ἐπάνω στὴν ἀκτή.

Ὁ καπετάνιος κατεβαίνει στὴ καμπίνια του..Ἔπειτα ἀπὸ μιὰ στιγμὴ ἐπιστρέφει μὲ τὴ μεγάλη στολὴ καὶ πάει στὴ θέση του... Ἠθέλησε νὰ πεθάνῃ στολισμένος.

Τὴν ἴδια στιγμὴ ἡ πόρτα ἀνοίγει καὶ φαίνεται ὁ ἱερεὺς μὲ τὴν ἐπίσημον ἐπίσης στολὴ καὶ φωνάζει :

—Γονατίσετε παιδιά μου !

Ὅλοι ὑπακούουν Καὶ μὲ δυνατὴ φωνὴ ὁ παπᾶς ἀρχίζει καὶ διαβάζει τὶς εὐχὲς τῶν ἀγωνιόντων.

Ἀξφνης ἕνα φοβερὸ κτύπημα, μία φοβερὴ φωνὴ τὸ συνοδεύει, μιὰ καὶ μόνη, τὰ χέρια ἐκτείνονται, τὰ μάτια μένουν ὀρθάνοιχτα ἀπὸ τόν τρόμο, στὴ θέα τοῦ θανάτου ὁ ὁποῖος περνᾶ σᾶν ἀστραπή.

Βοήθεια ! ....

Ἔτσι ἐπέρασα τὴ νύχτα ὅλη, συλλογιζόμενος τό καράβι αὐτό ἐνῷ ἄκουγα τό μούγκρισμα τῆς θάλασσας καὶ τό κρότο τῶν κυμάτων ποὺ σπούσανε στοὺς βράχους.

(Alphonse Dandet)

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ

Η ΑΓΩΝΙΑ ΤΗΣ ΣΕΜΙΛΑΝΤΗΣ

νὰ μάχεται κατὰ τῶν κοινωνικῶν δυστυχημάτων. Ἡ ἀγαθοεργία πρέπει νὰ ἐπαφίεται εἰς τὴν γυναῖκα. Ὡς πρὸς τοῦτο ἔχουν δίκαιον· εἶνε ἀποκλειστικῶς ἰδικόν της ἔργον, ἀλλὰ χρειάζεται μόρφωσις καὶ πάλιν μόρφωσις διὰ τοῦτο, ἐὰν θέλῃ νὰ φανῇ ἀξία τοῦ ὑπουργήματος. Ἐπίσης πρέπει ν' ἀνατεθῇ εἰς τὴν γυναῖκα ἡ ἐποπτεία καὶ διαχείρισις σχολείων ὡς καὶ αἱ καθηγητικαὶ θέσεις· Εἰς τὴν Σκανδιναυΐαν καὶ Ἑλβετίαν γυναῖκες εἶναι διδάσκαλοι εἰς ἀρρεναγωγεῖα, γυμνάσια καὶ ἱεροδιδασκαλεῖα. Δύο τόποι εἰς τοὺς ὁποίους ἀνδρικὴ καὶ γυναικεία διδασκαλικὴ δύναμις συμβαδίζει, καὶ ὅπου ἡ ἐπὶ τῶν νεαρῶν μαθητῶν ἀγαθὴ ἐπίδρασις καὶ μόρφωσις τοῦ ἠθικοῦ φημίζεται. Καὶ τωόντι, εἶνε πολὺ φυσικώτερον γυναῖκες νὰ διδάσκουν ἄρρενα, παρὰ ἄνδρες κόρας. Ἀλλ ἀναμφισβήτητον εἶνε καὶ ἀπαραιτήτως πρέπει νὰ αἰτηθῇ παρὰ τῶν γυνακικῶν νὰ παρακάθηνται εἰς τὰ σχολικὰ συμβούλια, τὰ ὁποῖα ἀποβλέπουν, οὐδὲν πλέον οὐδὲν ἔλαττον, ἢ τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων των.

Τὴν γυναῖκα ἐθεώρησαν πάντοτε ὡς φύλακα τῆς ἠθικῆς. Ἀλλ' εἶνε φύλαξ μιᾶς ἠθικῆς, ἡ ὁποία ὑπὸ τοῦ ἄλλου φύλου ἐκανονίσθη καὶ κυβερνᾶται. Ἐπὶ τοῦ παρόντος, ὡς ἔχουτι τὰ πράγματα, δὲν εἶνε φύλαξ, καὶ πολὺ ὀλιγώτερον δημιουργός· εἶνε ἁπλῶς μία ἀκόλουθος ἠθικῆς, ἥτις εἶνε ξένη εἰς αὐτὴν, καὶ ὡς ἦτο ἡ θέσις της, ὅσον ἀφορᾷ τὴν μόρφωσιν καὶ τὸ δικαίωμά της, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ εἶνε ἄλλο τι. Ἐὰν ὅμως ἡ θέσις της γίνῃ ἄλλη, θέλει δημιουργήσει νέαν ἠθικὴν πᾶν ἄλλο ἢ τὴν ὑπάρχουσαν, ἥτις γράφεται μόνον καὶ σπανίως ἐφαρμόζεται. Τότε θέλουν ἐκριζωθῇ αἱ δηλητηριώδεις ἀρχαὶ αἱ δηλητηριάζουσαι τὴν ἀνθρωπότητα, ἡ κακοήθεια καὶ ἡ διαφθορὰ θέλουν καταπολεμηθῇ διὰ καταλλήλων μέσων, καὶ ὄχι διὰ τῶν σημερινῶν, τὰ ὁποῖα περιορίζονται εἰς κενοὺς λόγους.

Τῇ ἀληθείᾳ μεγάλην ἐπιρροὴν ἐξασκεῖ ἡ γυνὴ, τόσον ἐπὶ καλοῦ ὅσον καὶ ἐπὶ κακοῦ, ὡς παρὰ πάντων ὁμολογεῖται· ἀλλὰ διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἀκριβῶς ἔπρεπε τὰ πάντα νὰ συντελέσουν, ὅπως ἐξυψωθῇ τὸ ἠθικὸν αὐτῆς, διότι ὡς κοινωνικὸς παράγων αὐτὴν τὴν κοινωνίαν ἐπηρεάζει καὶ αὐτὴν ὠφελεῖ. Ἀπεδείχθη φυσιολογικῶς, καὶ ἐγένετο παραδεκτὸν, ὅτι τὸ νοητικὸν καὶ τὸ ψυχικὸν μέρος τῆς μητρὸς εἶνε κληρονομικὸν εἰς τοὺς υἱοὺς καὶ τὸ τοῦ πατρὸς εἰς τὰς θυγατέρας. Ἐκ τούτου ὁρμώμενος βασανίζει τὸ ζήτημα ὁ κοινῶς ὀνομαζόμενος μισογύνης Schopenhauer, ἐνῷ κυρίως εἶνε ἐχθρὸς τῆς ἀξέστου καὶ ἀνηθίκου γυνακικός, ἀποφαινόμενος ὅτι ὁ ἀνὴρ ἔχει καθῆκον νὰ δίδῃ ἐχέφρονα μητέρα εἰς τὰ τέκνα του. Τώρα ἐὰν αἱ μητέρες ἐξακολουθήσουν νὰ μεταβιβάζουν τὴν παρακκαθήκην τοῦ πνεύματος, ὡς αὐταὶ αἱ ἴδιαι παρὰ τοῦ πατρὸςτων τὴν ἐκληρονόμηταν, ἀνευιδιαιτέρας μορφώσεως καὶ τελειοποιήσεως, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ ἀνθρωπότης θέλει ἐξακολουθῇ τὰ αὐτὰ βήματα τῆς προόδου, τὰ ὁποῖα ἔγειναν καὶ κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας· τὸ ἥμισυ τοῦ σκοποῦ τοῦτέστι· διότι δεδομένου ὅτι τὸ διανοητικὸν κατὰ τὴν φύσιν μεταβαίνει παρὰ τῆς γυνακικὸς πρὸς τὸν ἄρρενα κλάδον, τὸ ὁποῖον διανοητικὸν ἀργότερα καλλιεργεῖται, ἀπόδειξις ὅτι καὶ παρὰ τῇ γυναικὶ αὐτῇ ὑπάρχον εἶνε ἐπιδεκτικὸν καλλιεργείας καὶ τελειοποιήσεως, παρὰ τῆς ὁποίας τελειοποιήσεως ἔχει πολλὰ τὰ καλὰ νὰ ἐλπίζῃ ἡ ἀνθρωπότης.

Καὶ πράγματι τίποτε ὀλιγώτερον παρὰ τὴν σωτηρίαν αὐτῆς ἔχει νὰ ἐλπίζῃ ἡ ἀνθρωπότης ὅταν τὴν γυναῖκα ἀναγνωρίσῃ τέλειον ἄνθρωπον, τοὐτέστι ἀξίαν νὰ χαίρῃ τὰ αὐτὰ μὲ τὸν ἄνδρα δικαιώματα, νὰ λαμβάνῃ τὴν αὐτὴν μόρφωσιν, νὰ ἔχῃ μέρος εἰς ὅλας τὰς περὶ ἀναπτύξεως προτάσεις, ὅπως καὶ ἐκεῖνος. Ὅλος ὁ πολιτισμὸς πλέει εἰς τέλμα ἠθικῆς διαφθορᾶς. Ὅλαι αἱ κοινωνικαὶ συνθῆκαι, ἀλληλοσπρώχνουσαι ἑαυτὰς, ἔφθασαν εἰς μίαν κορυφήν, τῆς ὁποίας αἱ βάσεις εἶνε σαθραί. Εἰς μάτην καταβάλλονται τόσαι προσπάθειαι διὰ τὴν ἀναγέννησιν. Ὑπὸ τοὺς ὅρους τούτους οὐδὲν θέλει φέρει τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα. Ἀναδιφῶν τις τὰς σελίδας τῆς ἱστορίας βλέπει εἰς παρομοίας τῆς ἰδικῆς μας κρισίμους περιστάσεις νέον ἔθνος ἀναφαινόμενον ὑπὸ τὰ ἴχνη ἄλλου παρακμάσαντος, παρὰ τοῦ ὁποίου κληρονομεῖ τὰ φῶτα καὶ τὰς προόδους, ἀλλ' ἀναθάλλει μετὰ νέων δυνάμεων, ἀκμάζει εὔχρουν καὶ ἀνθηρόν. Οὕτως οἱ Πέρσαι εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ Ἀσσυριακοῦ βασιλείου, οἱ Ρωμαῖοι παρὰ τοῖς Ἕλλησι, καὶ μετὰ ταῦτα αἱ Γερμανικαὶ φυλαὶ παρὰ τοῖς Ρωμαίοις. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας τὴν ἀνανέωσιν αὐτὴν δύναται ν' ἀναγνωρίσῃ τις παρὰ τοῖς Σλαύοις, μολονότι καὶ αὐτοὶ φαίνεται, τὰ ἀνώτερα μάλιστα κοινωνικὰ στρώματα, ν' ἀρχίζουν νὰ πάσχουν ἀπὸ τὸν ἐκφυλισμὸν τῆς Δύσεως.

Ὅ,τι δικκαῶς ἐπιθυμῶ εἶνε νὰ τονισθῇ ἡ πιθανότης, ὅτι τὸ σπουδαῖον γυναικεῖον ζήτημα, τὸ ἀπασχολοῦν σήμερον τὰ βλέμματα ὅλων, ἡ συμμετοχὴ τῶν γυναικῶν εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ νέου κοινωνικοῦ οἰκοδομήματος καὶ τῆς ἀναγεννήσεως, εἶνε ὑπόσχεσις βελτιώσεως ἠθικῆς ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἐλπίσωμεν εἰς τὸ ἰδεῶδες τοῦτο. Ἐργασθῶμεν ὅπως αἱ ἐλπίδες λάβουν ζωὴν καὶ γίνουν πραγματικότης. Ἐργασθῶμεν ὅλαις δυνάμεσι ὑπὲρ τῆς ὑγιοῦς μορφώσεως τῆς γυναικός. Κατ' εὐχὴν βαίνει ἤδη τὸ ἔργον μας, ὄχι μόνον διὰ τὸν κόσμον τῶν γυνακικῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἠθικὴν ἐξύψωσιν τῆς ἀνθρωπότητος ὅλης.

Διάλεξις τῆς δόκτορος νομικοῦ δος Anita Augspurg
(Κατὰ μετάφρασιν δος Μαρίας Πινέλλη)

Ὁ γνωστὸς Ἰταλὸς κουρδιστὴς πιάνων κ. Nobili τεχνίτης ἐμπειρότατος, ἀναλαμβάνει ἐπισκευὰς καὶ ἐπιδιορθώσεις παλαιῶν πιάνων, τὰ ὁποῖα μεταβάλλει εἰς ἐντελῶς καινούρια, μὲ τιμὰς πολὺ λογικάς.

Ἡ διεύθυνσις του, Πλατεῖα Ἐλευθερίας, παρὰ τὴν πλατεῖαν Κουμουνδούρου ἀρ. 1.

Ὁ κ. Nobili δίδει καὶ πιάνα ἐπὶ ἐνοικίῳ, εἶνε δὲ καὶ ὁ εὐσυνειδητότερος κουρδιστὴς τῶν Ἀθηνῶν.

Κυρία πολὺ ἀνεπτυγμένη καὶ κατέχουσα δακεκριμένην θέσιν ζητεῖ ἐν καλὸν μάθημα εἰς οἰκογένειαν. Εἶναι ἀνωτέρα πάσης συστάσεως καὶ θὰ εἶναι ἐξαιρετικῶς τυχηρὰ ἡ μαθήτρια, ἥτις θὰ διδαχθῇ παρ' αὐτῆς. Περισσότεραι πληροφορίαι παρ' ἡμῖν.